

O C E N A

STANU ZABEZPIECZENIA
PRZECIWPOWODZIOWEGO
POWIATU ŚREMSKIEGO

Śrem, kwiecień 2023 rok

OCENA

dotycząca stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego na terenie powiatu śremskiego.

Rzeka Warta jest rzeką niziną, lewostronnie obwałowaną od mostu kolejowego Rogusko-Solec po Śrem-Wójtostwo, a samo miasto Śrem chronione jest przed zalaniem tak zwanym obwałowaniem opaskowym prawostronnym o dł. łącznej 9,94 km administrowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Długość koryta rzeki Warty, przepływającej przez powiat śremski na odcinku od mostu kolejowego Rogusko – Solec do m. Śrem, wynosi 38 km. Cały ten odcinek jest chroniony przed podtopieniami wałami p. powodziowymi o długości łącznej 37,17 km. W związku z tym, że jest to rzeka nizinna dla służb przeciwpowodziowych jest rzeką „przewidywalną”, pozwalającą z wyprzedzeniem kilkudniowym przewidzieć stany oraz przepływy wody i w odpowiedni sposób do zagrożeń uruchomić ludzi i środki, celem organizacji ewentualnej akcji przeciwpowodziowej.

W związku z nizinnym charakterem rzeki Warty wezbrania następują w stosunkowo wolnym tempie, ale i też opadanie trwa bardzo długo nawet 6-7 tygodni.

Na terenie powiatu śremskiego długość obwałowań objętych działalnością Nadzoru Wodnego w Śremie wynosi 37,17 km z tego:

- na terenie gminy Śrem 16,26 km;
- na terenie gminy Książ 20,910 km.

Wały wzdłuż rzeki Warty zaliczane są do III klasy, a Kanał Ulgi w Śremie zaliczany jest do klasy II budowli hydrotechnicznych. Objęte są stałą obserwacją oraz nadzorem eksploatacyjnym. Wały przeciwpowodziowe na terenie powiatu śremskiego wybudowane zostały w okresie międzywojennym i powojennym w latach 50-tych i 70-tych. Kilkudziesięcioletni okres eksploatacji bez wykonywania prac związanych z modernizacją spowodował w znacznym stopniu ich zdekapitalizowanie.

Na łączną długość administrowanych wałów wynoszącej 37,17 km do modernizacji zakwalifikowano wały wraz z budowlami na długości 22,302 km. W latach 2000 - 2017 wykonano roboty modernizacyjne i utrzymaniowe na wałach przeciwpowodziowych rz. Warty na długości 17,302 km w odcinkach:

- a) w latach 2000-2001 Łęzek-Zaborowo na długości 7,405 km;
- b) w roku 2015:
  - lewostronny wał Wójtostwo-Łęzek na długości 4,70 km;
  - pompownię Śrem-Wójtostwo na Kanale Grzymiśławskim w km 0+050 wału. Pompownia Wójtostwo w okresach podwyższonych stanów wody w rzece Warcie powodujących zamknięcie kłapy zwrotnej, ma za zadanie przerzut przez wał przeciwpowodziowy z zawała wód pochodzących z zlewni kanału Pyszczą i jeziora Grzymiśławskiego, a tym samym chroni grunty rolne oraz wieś Pyszczą przed podtopieniami.
  - lewostronny wał rz. Warty w m. Śrem na dł. 0,697 km;
  - prawostronny wał rz. Warty w m. Śrem na długości 0,900 km.
- c) w roku 2016 prawostronny wał rz. Warty na odcinku Śrem – Kawcze na długości 3,60 km.

Dla całkowitego zaspokojenia potrzeb w zakresie zabezpieczenia wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu śremskiego pozostaje ich modernizacja na odcinku Sroczewo – Solec na długości 5,00 km.

Wały przeciwpowodziowe na terenie powiatu śremskiego corocznie objęte są dwukrotnym koszeniem:

- a) odcinek rzeki Warty na dł. 37,137 km;
- b) odcinek Kanału Ulgi w Śremie.

Z uwagi na narastające problemy związane z podtopieniami użytków rolnych Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu w dniu 31.03.2023 r. wydał Decyzje nr WST.6401.66.2023.MT.3 w sprawie zezwolenia na wykonywanie czynności podlegającej zakazom w stosunku do bobra europejskiego na ciekach wodnych zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Bez zbędnego każdorazowego wydawania decyzji, w okresie od 1 marca do 15 kwietnia oraz od 1 sierpnia do 31 listopada każdego roku do 31 grudnia 2025 r. Zdecydowanie skraca to czas występowania podtopień oraz zniszczeń w uprawach.

W 2022 roku na terenie powiatu śremskiego wykonano bieżące prace konserwacyjne w następującym zakresie:

1. Cieki Skarbu Państwa

Konserwacją objęto następujące cieki :

- a) Kanał Ulgi (kineta) w km 0+000 – 5+366 na którym przeprowadzono:
  - wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości cieku tj. 5+366 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 30%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót.
- b) Kanał Tesiny – Orkowo + kanał obiegowy w km 0+000 – 14+800 i 0+000-2+710, na którym przeprowadzono:
  - wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości cieku tj. 17,51 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 40% z całego rozmiaru robót;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót;
  - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi zgodnie z obowiązującą ustawą;
  - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie.
- c) Kanał Szymanowo - Grzybno w km 0+000 – 28+420, na którym przeprowadzono:
  - wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości cieku tj. 28,42 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody do 30%;
  - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi zgodnie z obowiązującą ustawą;
  - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie.

- d) Kanał B w km 0+000 – 0+460, na którym przeprowadzono:
- wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości ciekłu tj. 0,46 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody do 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 40% z całego rozmiaru robót;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót;
  - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi zgodnie z obowiązującą ustawą;
  - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie.
- e) Kanał Grzymisławski (rz. Pysząca) w km 0+000 – 7+180, na którym przeprowadzono:
- wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości ciekłu tj. 7,18 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody do 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót;
  - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi zgodnie z obowiązującą ustawą;
  - ścinanie piłą mechaniczną drzew $\varnothing$ 10-15 cm;
  - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie.
- f) Kanał A w km 0+000 - 1+290, na którym przeprowadzono:
- wykoszenie i wygrabienie porostów ze skarp na całej długości ciekłu tj. 1+29 km;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody do 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 40% z całego rozmiaru robót;
  - hakowanie dna z wygrab. ze skarp przy zarośnięciu powierzchni lustra wody ponad 60%, odcinkowe hakowanie przyjęto 60% z całego rozmiaru robót;
  - ręczne wycinanie krzaków i drzewek oraz obcinanie gałęzi zgodnie z obowiązującą ustawą;
  - rozbiórka przetamowań poprzecznych w dnie.

Łączna wartość robót związanych z konserwacją cieków wyniosła: **346 847,16 zł.**

2. Wały przeciwpowodziowe rz. Warty dwukrotnie wykoszone na długości 37,137 km tj. w 100% na odcinkach:

Etap I - Wał Łęzek – Solec	17,085 km
Etap II - Wał Wójtostwo – Łęzek	9,870 km
Etap III - Wał prawostronny Śrem	4,787 km
Etap IV - Wał przy pompowni Śrem	0,691 km
Etap V - Wały Kanału Ulgi w Śremie	<u>4,740 km</u>
razem:	37,173 km

Łączna wartość robót na wałach przeciwpowodziowych wyniosła: **88 794,48 zł.**

3. Eksploatacja i utrzymanie urządzeń wodnych (47 obiektów): 137 187,72 zł

Łączna wartość robót na ciekach naturalnych, wałach przeciwpowodziowych i eksploatacji w 2022 roku wyniosła **572 829,36 zł.**

4. W 2021 roku przeprowadzono remonty budowli hydrotechnicznych

Odbudową objęto:

- Jaz na K. Dobczyn-Chrzastowo w km 10+300 obręb Dobczyn, gm. Śrem
- Jaz na K. Szymanowo-Grzybno w km 5+415 obręb Żabno, gm. Brodnica
- Jaz na K. Szymanowo-Grzybno w km 14+144 obręb Brodnica, gm. Brodnica
- Jaz na K. Szymanowo-Grzybno w km 22+500 obręb Szymanowo, gm. Brodnica

Łączna wartość robót związanych z remontem budowli wyniosła: **132 848,29 zł.**

5. Inwestycja na rzece Warcie w km 295+600-296+000

W 2019 przeprowadzono inwestycje pn. „Likwidacja wyrw na prawym brzegu rzeki Warty w km 295+600 - 296+000 poprzez remont ostróg w miejscowości Mechlin województwo wielkopolskie” łączna wartość inwestycji wyniosła **1 713 748,03 zł.**

Dodatkowe na rzece Warcie na odcinku administrowanym przez PGW WP Nadzór Wodny w Śremie wykonano:

- Prace nurtowe– trałowanie, sondowanie, usuwanie przeszkód;
- Usuwanie powalonych drzew z koryta rzeki Warty;
- Codzienny monitoring stanów wody oraz zjawisk lodowych.

W 2023 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni Wód Polskich w Poznaniu przeprowadzi w związku z potwierdzonym finansowaniem wykoszenie wszystkich wałów przeciwpowodziowych na terenie powiatu śremskiego. Zgłoszono również jako działania priorytetowe do wykonania w roku 2023 prace konserwacyjne na wszystkich ciekach administrowanych przez Nadzór Wodny w Śremie. Prace te zostaną wykonane po uzyskaniu potwierdzenia ich sfinansowania.

Do zadań nadzoru należy: utrzymanie, eksploatacja oraz okresowa kontrola cieków i urządzeń wodnych w ilości: wały przeciwpowodziowe rzeki Warty (68,058 km), pompownie (5 szt.), jazy (7 szt.), przepusty z piętrzeniem (21 szt.), zastawki (11 szt.), zbiorniki wodne (2 szt.), slip (1 szt.), wizje terenowe oraz kontrole związane z pracami eksploatacyjnymi, konserwacyjnymi, podtopieniami, prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi, wycinką drzew i wiatrołomów, kontrola zarybień, usuwaniem tam bobrowych (1marca-15 kwietnia; 1 sierpnia-30 listopada) i zatorów z koryt cieków.

Ponadto Nadzór Wodny w Śremie wykonuje prace związane z utrzymaniem szlaku żeglownego: codzienny monitoring stanu wody, zjawisk lodowych, sondowania, trałowania, usuwanie przeszkód, oznakowanie szlaku.

P.O. KIEROWNIKA DZIAŁU

Krystian Karczewski